

Lapin hankinta-asiamiehen työpaja hankintoja koskevasta oikeuskäytännöstä

Aamupäivän työpajaharjoitus 1

20.2.2019

Laatinut Eeva-Riitta Siivonen, Senior Legal Counsel, Fondia Oyj

Jääsken kunta kilpailutti laboratoriotarvikkeita terveysasemalleen. Terveysaseman laboratoriossa oli aiemmin ollut käytössä Phalopsin laitteistoja, ja kunnanjohtaja Aho piti selvänä, ettei muita kannattaisi hankkia nytkään. Aho vaati hankinta-asiantuntija Niemistä varmistamaan, ettei muiden tuotteet pärjäisi menettelyssä kustannustehokkuuden takaamiseksi.

Tarjousasiakirjoihin merkittiin laitteille pakollisia teknisiä ominaisuuksia, jotka ottivat mallia Phalopsin laitteiden tuloksista tai niissä viitattiin suoraan Phalopsin laitteisiin merkinnällä ”tai vastaava”. Laboratoriotarvikkeita, joita hankintasopimus voisi kattaa, oli nimetty yli 1000 erilaista, ja tarjouspyynnössä todettiin, että tarvikkeiden ”vastaavuuden” voisi todentaa toimittamalla tarjousten jättämisen yhteydessä näytekappaleet ”vastaaviksi” ilmoitetuista tuotteista.

Tehtävä 1) Tarjoaja A lähettää Niemiselle sähköpostia nähtyään tarjouspyynnön ja esittää, että tarjouspyynnön määritelmät rajoittavat aiheettomasti kilpailua ja ovat suhteellisuusperiaatteen vastaisia. Nieminen huolestuu sähköpostista. Voiko hankintaa jatkaa? Mitä kunnan pitäisi tehdä?

Kunnanjohtaja Aho määrää, että hankintaa on jatkettava.

Tarjouksille annettuun määräaikaan mennessä Jääsken kunta vastaanottaa kolme tarjousta tarjoajilta Phalops Oy, Phalopsin ruotsalaiselta sisaryhtiöltä Phalops Diagnostics AB:ltä sekä tarjoaja B:ltä. Phalopsin ja sen sisaryhtiön tarjousten tuotteet ovat samat, ja tarjousten hinnoittelu poikkeaa tuotteittain sentin suuntaan tai toiseen. Parhaan hinta-laatusuhteen vertailun jälkeen Phalops Oy valitaan voittajaksi.

Tehtävä 2) Tarjoaja A on ymmärtänyt kunnan vaikenemisesta, että tarjouspyyntöä ei ole muokattu, eikä se ole kyennyt jättämään tarjousta sen tuotteiden teknisten tietojen poiketessa hieman tarjouspyynnössä vaaditusta. Se huomaa kunnan nettisivuilta, että hankintapäätös on tehty, ja valittaa markkinaoikeuteen 14 päivän kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä esittäen, että tarjouspyyntö on ollut syrjivä. Tuleeko markkinaoikeuden käsitellä valitus?

Tehtävä 3) Tarjoaja B valittaa markkinaoikeudelle esittäen, että kunnan olisi pitänyt sulkea Phalops Oy sekä Phalops Diagnostics AB tarjouskilpailusta, sillä ne eivät ole jättäneet menettelyssä itsenäisesti laadittuja tarjouksia. Tarjoaja B esittää valituksessaan mainittujen yritysten kaupparekisteriotteet, joista ilmenee, että Phalops Oy:n toimitusjohtaja on samalla myös Phalops Diagnostics AB:n hallituksen puheenjohtaja. Lisäksi, vaikkei tarjoaja B olekaan nähnyt tarjousten hinnoittelua yksikköhintojen liikesalaisuusluonteen vuoksi, painottaa se mainittujen yritysten saamien pisteiden olevan melkein samat.

Onko kunnalla velvollisuus sulkea Phalops Oy ja Phalops Diagnostics AB tarjouskilpailusta tai tehdä muita toimenpiteitä?